

74559

1695-6

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՑԵՐԿՈՆԵՐԻ ՄԻՍՅԵՔ

18
841բ

1929—30 թվի

**Մ Ի Ա Ս Ն Ա Կ Ա Ն,
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԿԻ
Ո Ր Ե Ն Ք Ը**

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ Հ. Ս. Խ. Հ. ՖԻՆԺՈՂԿՈՍԱՏԻ

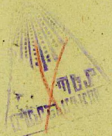
336.211

1929—30 թվի

Մ Ի Ա Ս Ն Ա Կ Ա Ն

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԿԻ

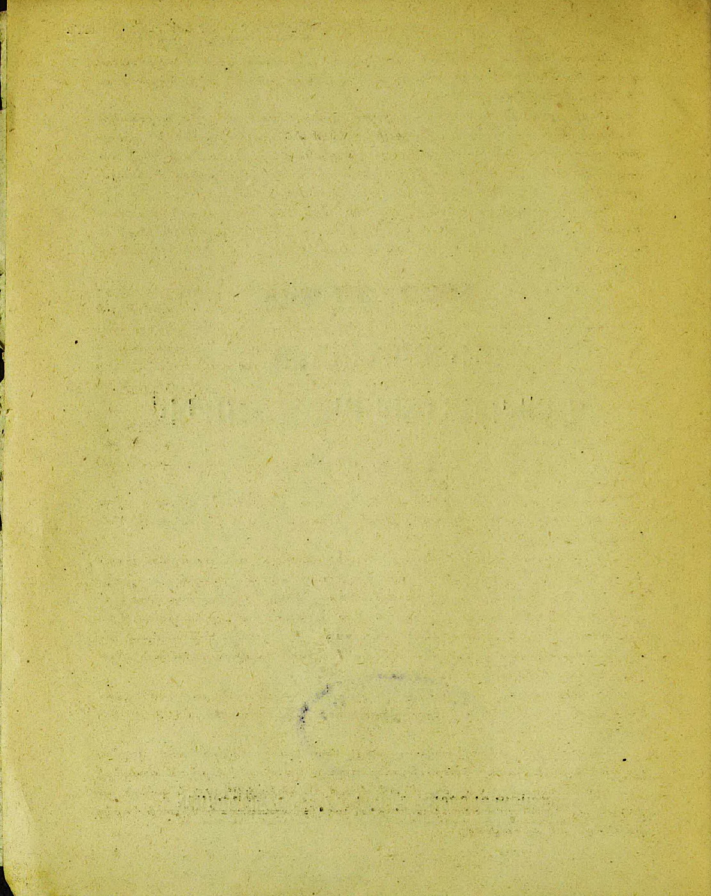
Ո Ր Ե Ն Ք Ը

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ Հ. Ս. Խ. Հ. ՖԻՆԺՈՂԿՈՄՍԿԻ

841r

A II
39411

ՀԱՌԱՋԱԲԱՆ

Ճինժողովմատն առանձին բրոշյուրով հրատարակում է միասնական դյուղատնտեսական հարկի ամբողջ որենքը, վորը 1929-30 թվին կիրառվելու յն ՀՍՍՀ-ի սահմաններում:

Բացի նրանից, վոր այս բրոշյուրը պիտի հանդիսանա մի գործնական ձեռնարկ մեր տեղական խորհրդային և ֆինանսական որդանների՝ դյուղ-խորհուրդների, շրջֆինմասերի և դյուղհարկսեկցիայի աշխատակիցների համար, միևնույն ժամանակ նա պիտի նպաստի որենքը լայն չափով մասսայականացնելու նաև դյուղացիական լայն մասսաների մեջ:

Գյուղմիասհարկը իբրև գյուղում տարվող մեր հիմնական և առաջնահարգ խնդիրներից մեկը պետք է գյուղի բոլոր կազմակերպութունների առանձնակի ուշադրությանն արժանանա, մասնավոր գյուղի մեր աշխատանքների շրջանում:

Կուսակցության հիմնական դերեկտիվները, վորոնք տրված են 15-րդ համագումարի և Համկոմկուսի (Բ) Կենտկոմի ապրիլյան և նոյեմբերյան պլենումների կողմից ժողովրդական տնտեսության և, մասնավորապես, գյուղատնտեսության հետագա զարգացմանը, նրա թափի արագացման և բանվոր դասակարգի ու չքավոր գյուղացիության դաշինքը միջակի հետավելի ամրացման վերաբերմամբ կազմում են գյուղի մեր քաղաքականության առանցքը:

Գյուղատնտեսության հետագա զարգացման նպաստող ձեռնարկները սերտորեն կապվում են դասակարգային այն պայքարի հետ, վոր ներկայումս մղվում է գյուղում և զարկ են տալիս չքավոր և միջակ գյուղացիական լայն մասսաների տնտեսության բարձրացմանը:

Կուսակցության կողմից առաջադրված այս խնդիրները, ինչպես գյուղում կատարվող բոլոր աշխատանքների, այնպես էլ գյուղմիասհարկի հիմնաքարն են կազմում:

Գյուղմիասհարկի նոր որենքը սերտորեն շաղկապում է գյուղատնտեսության հետագա զարգացման խնդիրները գյուղի դասակարգային պայքարի հետ և հանդիսանում այն խոշոր խթաններից մեկը, վորոնք նպաստում են չքավոր և միջակ մասսաների տնտեսական վերելքին, ցանքի տարածության ընդարձակելուն, բերքատվության բարձրացման, գյուղատնտեսության այլ ճյուղերի զարգացմանը և սահմանափակում գյուղի կապիտալիստական տարրերի հետագա զարգացումը:

Գյուղմիասհարկի նոր որենքը, վորոշ փոփոխութուններով, հիմնականում պահպանում է այն սկզբունքները, վոր ունեւ նախկին (1928-29 թ.) որենքը:

Չքավորներին ամբողջապես հարկից ազատելու, միջակներին նորմալ հարկադրելու և հարկի ծանրությունը գյուղի կապիտալիստական տարրերի վրա դրելու սկզբունքները վիճ միայն մնում են անխախտ, այլ և ավելի յն խորանում: չքավոր տնտեսութուններին հարկից ազատելու և միջակի հարկը թեթևացնելու տեսակետից:

Զհարկվող միլիոնով բարձրացման հետևանքով անցյալ 1928-29 թ. հարկից ազատված 82.000 տնտեսություններին ավելանում է եւս 15.000 տնտեսություն և այսպիսով միայն չհարկվող միլիոնումով հարկից ազատվող տնտեսությունների թիվը հասցվում է բոլոր գյուղացիական տնտեսությունների 55%-ին, անցյալ տարվա 45%-ի փոխարեն:

Նոր որոնքը թեթևացնում է նաև 27.000 միջակ բազմանդամ ընտանիք ունեցողների հարկը, սահմանելով նրանց համար տոկոսային դիջումներ, վորի հետևանքով նրանց հարկն իջնում է 64.000 ուրբում:

Տոկոսային հավելումները կերտելով ավելի ունեւոր և ուժեղ տնտեսությունների նկատմամբ, վորոնց յեկամուտն անցնում է 500 ուրբուց (անցյալ տարվա 300 ուրբու փոխարեն), մոտ 10.000 միջակ տնտեսությունների հարկը թեթևանում է 108.000 ուրբում:

Միջակ տնտեսությունների հարկի թեթևացմանը նպաստում է նաև գյուղատնտեսական դործիքների, տնայնագործների վոչ գյուղատնտեսական յեկամուտների հարկման տոկոսի իջեցումը:

Գյուղի կապիտալիստական ելեմենտների վրա առաջխացման է նրանց տնտեսական դարացումը սահմանափակելու նպատակով 1929-30 թվին մընում է նաև անհատական հարկում, վորին յենթարկվելու յե գյուղական տնտեսությունների 3 տոկոսից վոչ ավելին: Անհատական հարկումն անցյալ տարի, իբրև որոնքի ամենահիմնական նորություն, աեղի տվեց ավելի մեծ սխալների և աղավաղումների: Այս տարվա որոնքը մտցնում է մի շարք կոնկրետացումներ և պարզաբանումներ՝ անհատական հարկման ժամանակ սխալներից խույս տալու նպատակով:

Այն արտոնությունները, վորոնք սահմանված են միայն չքավոր և միջակ տնտեսությունների համար, նոր ցանձադաշտերը հարկից ազատելը, բերքատվության բարձրացման համար հարկից տոկոս. դիջումներ անելը, արդյունաբերական յուղագործական շրջաններում կովերի, մատակների յեկամուտարւության նորմաների կիսով չափի իջեցնելը, բամբակի արտոնությունների պահպանումը և այլն, խոշոր չափով նպաստելու յեն գյուղատնտեսության հետագա դարդացմանը, նրա արտադրանքի բարձրացմանը և զարնանացանի այն կամպանիային, վոր այնքան լայն կերպով ներկայումս մղվում է Կուսակցության և իրոչիդային իշխանության կողմից:

Ահա այն ամենակարեւոր խնդիրները, վոր դրված են գյուղմիասնարկի նոր որոնքի հիմքում և վորոնք բղխում են գյուղի աշխատանքների վերաբերմամբ մեր կուսակցության տված հիմնական դիրեկտիվներից: Հերթը աեղական մեր կազմակերպություններինն է: Վորքան շուտ և լավ հասկանաու ըմբռնի գյուղացին նոր որոնքի իմաստը և այն տնտեսական շահը, վոր նա ստանալու յե այս նոր որոնքից, այնքան ավելի նպաստած կլինենք զարնանացանի կամպանիային և գյուղատնտեսության զարգացմանը: Բոլորը պիտի լավ հասկանան գյուղմիասնարկի նոր որոնքի քաղաքական ու տնտեսական նշանակությունը և նրա դասակարգային բովանդակությունը:

Վոչ մի գյուղ, վոչ մի գյուղացի չպիտի անծանոթ մնա գյուղմիասնարկի նոր որոնքին:

Վ Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

Հ. Ս. Խ. Հ. ԺՈՂՈՐԴԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ 1929-30 թ.
ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ

1929 թ. ապրիլի 3-ին

ԽՍՀՄ Կենտրոնական և Ժողովրդաբնակչության հոգի մի 1929 թ. հետաքննարկության 20-ին հաստատված «Միասնական գյուղատնտեսական հարկի կանոնադրություն» (ԽՍՀՄ Որ. և Կարգ. Ժող. 1929 թ. № 12) և ԱՍՖՆՀ Ժողովրդաբնակչության 1929 թ. մարտի 25-ի վերաբերյալ հիման վրա («Զարիս Վաստակ» 1929 թ. մարտի 27-ին № 68) Ժողովրդական կոմիտեների Խորհուրդը վարձու է հաստատել ՀՍՖՆՀ սահմաններում 1929 | 30 թվականին միասնական գյուղատնտեսական հարկ կիրառելու հետևյալ կարգը:

ՀԱՏՎԱԾ Ի-ԻՆ

ԸՆԳԻՆՆՈՒՐ ՍՎՋՐՈՒՆԲՆԵՐ

1. Միասնական գյուղատնտեսական հարկի լինելու լինելու

ա) Գյուղատնտեսությունը զբաղվող գյուղական բնակչությունը:

բ) Բազմադասի վայրերի (Վաղարշապատ, Ղարաբաղ, Դիլիջան, Նոր Բայազետ և Գորիս) շրջագծի մեջ մշտնոգ հողերի վրա գյուղատնտեսությունը զբաղվող անձինք և նրանց վոչ-գյուղատնտեսական վաստակները:

գ) Բազմադասի ապրող այն տն-ձինք, վերոնք միաժամանակ ունեն գյուղական տնտեսություն քաղաքից դուրս:

դ) Գյուղատնտեսական կոմունաների ու արհեստները:

ե) Խորհրդային տնտեսությունները:

2. ՀՍՖՆՀ սահմաններում գյուղահարկի լինելու լինելու այն բոլոր լեկաժողովուրդները,

վերոնք ստացվում են զբաղվող կամ բնակվող հետևյալ աղբյուրներից՝

ա) Դաշնամշակույթունից, բ) մար-գագործությունից, գ) ամեն տեսակի տնտեսական արտադրությունից, դ) գյուղատնտեսական հատուկ ճյուղերից (բանջարաբուծությունից, պարտիզանությունից, ծխախոտի, չալթուկի, բամբակի, կարտոֆիլի մշակությունից և մեղվաբուծությունից), ե) վոչ-գյուղատնտեսական վաստակներից (շխատավարձից, տնտեսագործական, արհեստագործական և այլ վաստակներից):

3. Միասնական գյուղատնտեսական հարկի լինելու լինելու լեկաժողովուրդները, բացի շրջանի ապրող, ուրիշ վոչ մի պետական և տեղական հարկերի լինելու լինելու Այն հողամասերից, վերոնք լեկաժողովուրդ լինելու լինելու միասնական գյուղատնտեսական հարկի, ինչպես նաև շինքերով բնակվող այն հողամասերից, վերոնք անմիջական կապ ունեն գյուղատնտեսական ոգտագործություն հետ, ունեն չի գտնվում: Միասնական գյուղատնտեսական հարկի լինելու տնտեսությունների կազմի մեջ մտնող շինքերն ազատվում են շինքերից գտնվող պետական հարկերից:

4. Բազմադասի ապրող և քաղաքի մասնակցներից դուրս գտնվող հողամասերի վրա գյուղատնտեսությունը զբաղվող անձինք լինելու լինելու միասնական գյուղատնտեսական հարկի և շինարարական քաղաքի բնակչության համար օտարման լեկաժողովուրդները:

5. Գյուղական վայրերում արհեստները:

բով, անախադրծութիւնը և ալլ աշխատանքներով զբաղվող անձինք, յեթե զբաղվում են նաև գլուղաանտեսուելովամբ, լինթակա լին միասնակաան գլուղաանտեսակաան հարկի ըստ ալլ աղբլուրների լեկամուաների և աղաադում են արհեստագործակաան և լեկամասալին հարկերից: Այս կարգը կէրարկվում և ալն դեպքում, լեթե նրանք աշխատում են միանձնաբար, իրենց ընասանիքների անգամների ոգնութիւնը կամ ունեն լեթե հոգուց վոչ ալելի վարձու բանվորներ, անկախ հատուկ սարքավորված արհեստանոց ունենալուց և մեքենայակաան շարժիչներ գործադրելուց:

Ձկնորսութիւնն լեկամուանները լինթակա լին միասնակաան գլուղաանտեսակաան հարկին միայն Նոր Բալադետի գաղառում: Միուս գաղառներում անտեսութիւն մեղ ձկնորսներ լինելու դեպքում նրանց լեկամուանները հարկվում են գլուղահարկով միայն ալն դեպքում, լեթե նրանք զբաղվում են ալլ գործով Մեկանա լճի վրա կամ Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող ձկնորսակաան արգլունաբերակաան շրջաններում:

6. Միասնակաան գլուղաանտեսակաան հարկի լինթակա չեն՝

ա) Առետուրը:

բ) Յերեք վարձու բանվորից ալելի ունեցող արգլունաբերակաան ձեռնարկութիւնները:

դ) Մասնավոր անձանց պատկանող աղբանքալին աղացները, վորոնց տերերը բացառապես կամ մասնակի չափով զբաղվում են մթերված հացահատիկի վերամշակութիւնը ալլուր վաճառելու համար, բացի մեկ և լեղկու աչք ունեցող շրաղացներից կամ մեքենայակաան աղացներից:

դ) Արեվածաղկի ձեթ պատրաստող մասնավոր ձեթահեղերը:

ե) Հում կաշի վերամշակող մասնավոր ձեռնարկութիւնները:

զ) Կոսմետիկակաան և պորֆլումբակաան բաժի լինթակա իրեր արտադրող մասնավոր ձեռնարկութիւնները:

Այս հոդվածում թված ձեռնարկութիւնների և զբաղմունքների նկատմամբ կիրարկվում են արհեստագործակաան և լեկամասալին որենքները:

ՄԱՆՈՒԹ.—1. Անհատակաան կարգով հարկվող անտեսութիւնների ալս հոդվածում թված վոչ գլուղաանտեսակաան լեկամուանները լինթակա լին միասնակաան գլուղաանտեսակաան հարկի ալն դեպքում, լեթե նրանք չեն հարկված լեկամասահարկով, չհարկվող միջոցումից ցած լինելու պատճառով, ՄԱՆՈՒԹ.—2. Այս հոդվածի 1-ին ծանոթութիւնը նախատեսված դեպքերում, անհատակաան կարգով հարկվող անտեսութիւններում գոլութիւն ունեցող ձեռնարկութիւնները և ըզբաղմունքները լինթակա լին նաև արհեստագործակաան հարկի:

7. Այն անձինք, վորոնց աշխատավարձի վորեև մասը լինթարկված և միասնակաան գլուղաանտեսակաան հարկի, աղաավում են աշխատավարձից գանձվող լեկամասահարկից:

8. Միասնակաան գլուղաանտեսակաան հարկի չի լինթարկվում ալն աշխատավարձը, վորն ստացվում է՝

ա) Պարահի կարգով կատարած աշխատանքի համար:

բ) Գլուղաանտեսութիւն մեղ բատրակի (բատրակուհու) կատարած աշխատանքի համար:

դ) Ընտրովի ստորին խորհրդալին պաշտոններ (գաղառակալին գործադիր կոմիտեների և գլուղակաան խորհուրդների անգամներ) վարելու համար:

դ) Փոխադարձ ոգնութիւն գլուղացիական ընկերութիւններէ կոմիտաներում և նրանց համապատասխանող կազմակերպութիւններում, ալլև գլուղական ստորին կոողերաաւիներում վարած ընարովի պաշտոններէ համար:

ե) Գլուղական, գաւառակալին բժշկական և անասնաբուժական անձկազմի (բժիշկներէ, ատամնարուժներէ, բուժականներէ, մանկաբարձուհիներէ և ալլև), գաւառակալին գլուղատնտեսներէ, ինչպես նաև կոլեկտիվ տնտեսութիւններում և կողերաաւի կազմակերպութիւններում աշխատող գլուղատնտեսներէ ու նրանց ոգնականներէ, գաւառակալին հողաշինարարներէ և մեկերաատորներէ, գաւառակալին զոռոտիներէ և ստուգիչ ասսիտանտներէ, անտառապետներէ և նրանց ոգնականներէ, անտառապետներէ և անտառակալին պահակներէ, գլուղական ժողովրդական ուսուցիչներէ, ժողովրդական դատավորներէ, ժողովրդական քննիչներէ, գլուղական խորհուրդներէ քարտուղարներէ, գլուղական նամակատարներէ, գլուղական միւլերալի, գաւառակալին վիճակագիրներէ, գլուղական հիվանդանոցներէ, գաւառակալին գործադիր կոմիտաներէ և գլուղական խորհուրդներէ տեխնիկական անձկազմի աշխատանքի համար .

զ) Գրական և կուլտուրաաւորական աշխատանքներէ համար (գլուղթղթակից, խրճիթվար և ալլև),

Բացի դրանից, միասնական գլուղատնտեսական հարկի լինթակա չեն դինվորական ծառաութիւն մեջ գտնվող ալլև անձանց բոլոր տեսակի բաւարա-

բութիւնները, վորոնք վալլում են միասնական գլուղատնտեսական հարկի արաոնութիւնները, ինչպես և պետական հաստատութիւններէց սաացվող կենսաթոշակները:

Ալլև հողվածում թված լեկամուաները կարող են հարկվլլ լեկամաահարկով պետական լեկամաահարկի կանոնադրութիւն համաձայն:

9. Շերամաղահութիւնից, թթանոցներից, գորգագործութիւնից, և թաչնարուծութիւնից սաացված լեկամուաները լինթակա չեն միասնական գլուղատնտեսական հարկի:

10. Գաւառակալին հարկալին հանձնաժողովներին իրավունք և արվում հարկից ազատելու առանձին չքավոր տնտեսութիւններէ վոչ գլուղատնտեսական լեկամուաները:

ՄԱՆՈԹ.—Ալլև հողվածով նախաանված արաոնութիւնները կիրարկվում են ալլև տնտեսութիւններէ նըկատմամբ, վորոնց գլուղատնտեսական լեկամուաները չհարկվող մինիմումից ալլև չեն և լեթի վոչ գլուղատնտեսական վասաակներէ գումարը 75 ա. չի գերադանցում:

11. Արգելվում և միատնական գլուղատնտեսական հարկի վրա վորեև հալվելում կատարելը: Արգելվում և նուչնպես միատնական գլուղատնտեսական հարկի հետ միատին մի հարկալին թերթով ուրիշ հարկեր և աուրգեր գտնվելը, բացի 3 րչ հողվածում հիշված ջրալին աուրգից:

12) Միատնական գլուղատնտեսական հարկի հարկալին աարին սահմանվում և մալիսի 1-ից մինչև ապրիլի 30-ը ներառալ:

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ

Հ Ա Ր Կ Ի Յ Ե Ն Ք Ա Կ Ա

Ա. Յ Ե Կ Ա Մ Տ Ա Ր Ե Ր ՈՒ

13. Սահմանի ՀՄԽՀ գավառների համար լեկամառ
ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Խաղողի արվեստի նորմա-

ԳԱՎԱՌՆԵՐԻ ԱՆՈՒՆԸ		Գրանց	Կից	Կից
Որիկանների անունը		Յանվար	Ֆեբրվար	Մարտ
ՀՈՂԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ				
1.	Ցանք	60—76	69—55	37—77
2.	Բամբակ	22—50	22—50	—
3.	Չալթուկ	185—00	185—00	185—00
4.	Մխարհու	175—00	175—00	175—00
5.	Կարաֆիլ	156—51	149—16	129—49
6.	Բանջարանոց և բոսան	182—70	166—95	90—00
7.	Պաղատու արվեստ . . .	165—00	165—00	165—00
8.	Խոտարք	16—00	13—00	17—02
9.	Արհեստական խոտարք	52—00	81—00	12—00
ԿԵՆՆԱՆԱՐՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ				
1.	Կովեր, մատակներ և բուլա- նեք	10—50	10—00	13—50
2.	Յեղներ և գոմեղներ	18—00	13—00	13—00
3.	Ձիեր և ջորիներ	15—00	15—00	15—00
4.	Ուղտեր	15—00	15—00	15—00
5.	Եղեր	5—00	5—00	5—00
6.	Վոլտերներ և արծեր	2—55	2—55	2—55
7.	Խոզեր	5—00	5—00	5—00
ՄԵՆՎԱՐՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ				
1.	Փեթակներ չբնակավոր	5—00	5—00	5—00
2.	Փեթակներ քրոջավոր	2—00	2—00	2—00

ՅԵԿԱՄՏԻ ԿՈՐՈՇԵԼ

ՅԱՆ ՆՈՐԱՆԵՐԸ

աբուբույան հետևյալ կարգն ձեռքին նորմաները.

աներն ըստ դավանանքի վարդապետի լրացուցիչ:

Փամբակ- Լիւրի	Դիւիջան	Ն.Ֆալա- գետ	Չ.Նիգե- գուր	Դ.Սրաւա- նան	Սեդիկ	Հանրապե- տիկ նորման
41-99	38-14	34-43	40-90	41-52	60-00	45-00
—	—	—	—	22-50	22-50	22-50
—	—	—	—	185-00	—	185-00
175-00	175-00	175-00	175-00	175-00	175-00	175-00
177-85	128-48	132-48	90-00	90-00	120-00	150-00
140-00	90-00	80-00	65-00	132-00	130-00	150-00
165-00	165-00	—	165-00	165-00	165-00	165-00
21-47	15-13	15-95	13-12	13-00	13-60	13-00
12-00	12-00	11-00	12-00	17-00	14-14	45-00
17-44	14-00	13-50	11-00	11-00	11-00	13-25
13-00	13-00	13-00	13-00	13-00	13-00	13-00
15-00	15-00	15-00	15-00	15-00	15-00	15-00
15-00	15-00	15-00	15-00	15-00	15-00	15-00
5-00	5-00	5-00	5-00	5-00	5-00	5-00
2-55	2-55	2-55	2-55	2-55	2-55	2-55
5-00	5-00	5-00	5-00	5-00	5-00	5-00
5-00	5-00	5-00	5-00	5-00	5-00	5-00
3-00	2-00	2-00	2-00	2-00	2-00	2-00

14) Հանձնարարել գավառային գործկոմներին, սահմանված գավառային միջին նորմաների հիման վրա 10 որվա ընթացքում մշակել և ներկայացնել ֆին-ժողկոմատին գավառակային և գյուղական լեկամատերութւան նորմաները: Այդ նորմաները մշակելու ժամանակ գավգործկոմները գավառի համար սահմանված միջին նորմաներն առանձին գյուղերի կամ գավառակների համար կարող են փոփոխել (պակասացնել կամ ավելացնել), բայց վոչ ավելի քան 10 տոկոս և այն հաշվով, վոր լեկամատերութաբանութիւնը աղբյուրի համար գավառային միջին նորմայով հաշված ընդհանուր գումարը մնա անփոփոխ:

Իսկ լեթի անհրաժեշտ և առանձին վալերում 1929—30 թ. համար սահմանված նորմաներն ավելացնել 10 տոկոսից ավելի, այդ դեպքում նոր սահմանված նորմաները, ալլալ գյուղում կամ գավառակում չեն կարող ավելի լինել 1928—29 թ. ընթացքում կիրառված նորմաներից: Դավգործկոմներին և վերազանվում նույնպէս տրակտորների համար լեկամատերութւան նորմաներ սահմանելու իրավունքը:

Ֆինժողկոմատը, քննելով և ստուգելով ներկայացրած բոլոր նորմաները, ս. թ. ապրիլի 20-ից վոչ ուշ ներկայացնում և ժողկոմխորհ ի հաստատութիւն:

ԾԱՆՈԹ.— Ձանադան գավառների սահմանակից գյուղերի լեկամատերութւան նորմաների մեջ խորտ տարբերութիւններից խուսափելու համար (լեթի այդ տարբերութիւնները չեն ըլխում անտեսական և շուկայի առանձնահատուկ պայմաններից): հանձնարարել գավառական գործկոմներին լեկամատերութւան նորմաները ըստ գյուղերի և գավառակների վորոշելու ժամանակ սահմանակից գյուղերի նորմաները համաձայնեցնել հարեան գավ-

գործկոմների հետ: Հարեան հանրապետութիւնների սահմանակից գյուղերի նորմաների նմանորինակ համաձայնեցնումը հանձնարարել ՀՍԽՀ Ֆին-ժողկոմատին:

Բ. ԴԱՍՏԱՄԵԿԱՌԹՅԱՆ ՅԵՎԱՄՅԻ ՎՈՐՈՇԵԼԸ

15. Դաշտամշակութիւնից ստացված լեկամուտը ՀՍԽՀ սահմաններում հաշվվում և անտեսութւան մեջ փաստորեն ցանկած հողի տարածութւան համեմատ (ըստ ցանքի):

ԾԱՆՈԹ.— Ցանքի լեկամուտը վորոշելու համար պետք և հիմք ընդունել այն տարածութիւնը, վորը հաշվի չեն առնված անտեսութւան մեջ 1928—29 հարկային տարում այն դեպքում, լերը 1929—30 հարկային տարում հաշվի առած ցանքի տարածութիւնը համեմատած անցյալ տարվա հետ ավելի լի, հակառակ դեպքում հիմք և ծառուում այս տարվա փաստորեն հաշվի առած տարածութիւնը:

Գ. ՄԱՐԳԱԿՈՐՄՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎԱՄՅԻ ՎՈՐՈՇԵԼԸ

Մարգագործութւան լեկամուտը վորոշվում և անտեսութւան մեջ լեղած բոլոր տեսակի խոտհարքների տարածութւան համեմատ:

Դ. ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎԱՄՅԻ ՎՈՐՈՇԵԼԸ

16. Անասունների լեկամուտները վորոշելու համար, հարկման լեկամակա անասունների թվի մեջ հաշվվում են՝

ա) Զիւրը, ջորինները, ուղտերը, լեղաները, գոմեշները և եշերը 4 տարեկանից բարձր:

բ) Ցուլերը լերեք տարեկանից բարձր:

գ) Կովերը և մատակներն առաջին ծնից հետո և լերինջները 3 տարեկանից:

դ) Խոզերը վեց ամսականից բարձր:

ե) Զմեռն անցկացրած վոչխարներն և ալթերը:

ԵՄԱՆՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՐԵՐ
ՎԵՐՈՂՎՈՒՄ Ե ՍՈ 1-ը մայիսի 1929 թ.:

Ե. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՈՒԿ ՃՅՈՒՂԵՐԻ ՑԵԿԱՄՈՒՅԸ ՎՈՐՈՇԵԼԸ

17. Բանջարանոցների, պարտեզների, խաղողի և պտղատու այգիների, չալթու-
կի, բամբակի, կարաոֆիրի և ծխախոտի
մշակույթների լեկամուսները վորոշելու
համար հաշվի լեն առնվում անտեսու-
թյան մեջ այդ մշակույթների բուսած
տարածությունները: Մեղվաբուծու-
թյան լեկամուսը վորոշելու համար հաշ-
վի լեն առնվում անտեսության մեջ լե-
ղած փեթակների քանակը (ըրջանակա-
վոր և կթոցավոր):

ԵՄԱՆՈՒՄ. 1.—Բամբակի ավելացված
տարածության լեկամուսը հարկելու
կարգը վորոշել լրացուցիչ:

ԵՄԱՆՈՒՄ. 2.—Դուլլասար ծխախոտի,
արմատապուտղների, լոբու, և սիսե-
ռի ցանքերով բուսված տարածության
լեկամուսները հաշվվում են ավյալ
վայրի համար սահմանված ցանքի լե-
կամատաբերության նորմայով:

18. Բանջարանոցների առավելագույն
չափը, վորի համեմատ լեկամուսը, ա-
ռանձին վայրերում (գյուղերում և դա-
վառակներում) հաշվվում և ցանքի լե-
կամատաբերության նորմայով, սահման-
վում են՝ 60, 120 և 240, իսկ պտղատու
այգիների համար՝ 120 և 240 քառ. սաժ.
նրանց լեկամատաբերության համեմատ՝
նայած բերքի և շուկայի պայմաններին:

19. 18-րդ հոդվածով նախատեսված
բանջարանոցների, պարտեզների և պրա-
դատու այգիների առավելագույն չափը,
վորի համեմատ լեկամուսները հաշվվում
են ցանքի լեկամատաբերության նորմա-
յով, ըստ գլուգերի և գավառակների
սահմանելու իրավունքը վերադանվում
և գավառական գործկոմիներին.

ԵՄԱՆՈՒՄ. 1.—Վրկեղիք անտեսու-
թյուններում լեղած բանջարանոցնե-
րի և պարտեզների տարածությունը,
լեթե մեկ շնչին ընկնում և 24 քառ.
սաժեն և պտղատու այգիների տարա-
ծությունը 48 քառ. սաժենից վոչ ա-
վելի, ամենուրեք հարկվում են ցան-
քի համար սահմանված լեկամատաբե-
րության նորմաներով:

ԵՄԱՆՈՒՄ. 2.—Այն անտեսություն-
ներում, վորտեղ բանջարանոցների և
պարտեզների ու պտղատու այգիների
տարածությունը գերազանցում և այս
հոդվածով սահմանված առավելագույն
չափից, անտեսության մեջ լեղած այդ
մշակույթի ամբողջ տարածության լե-
կամուսը վորոշվում և ընդհանուր
կարգով այդ մշակույթների համար
սահմանված հատուկ լեկամատաբերու-
թյան նորմաներով:

ԵՄԱՆՈՒՄ. 3.—Ուրիշ մշակույթների
հետ խառն պտղատու այգիների տա-
րածությունը վորոշելու համար հաշիվ-
ները կատարել ըստ ծառերի արմատա-
ների՝ նկատի ունենալով, վոր մեկ
գեսլաթին տարածության վրա տեղա-
վորվում են 150 լերկարահասակ կամ
250 կարճահասակ և կամ 450 գեղձի
ծառ:

20. Գյուղացիության անասնական
հաշիվների մեջ կալուսություն մացնե-
լու նպատակով՝ դաշտամշակության, մար
գաղթորության և անասնաբուծության
լեկամատաբերության նորմաները, վորոն-
ցով հաշվվում և առանձին անտեսու-
թյունների հարկը 1929—30 թվին, չե-
կարող բարձրացվել լերեք տարվա ըն-
թացքում (1929—30, 1930—31 և 1931
—32 թվականներին):

Գյուղատնտեսության մնացած ճյուղե-
րի լեկամատաբերության նորմաները հը-

բազարակիւնց հետո՝ հարկային տարժա-
ւնքացումը չեն կարող բարձրացվել:

21. Կապալով վերցված հողերի վրա
կատարված ցանքերը, անկախ նրանից՝
հողը զեռակառն ֆոնդից և կապալով
վերցրած թե մասնավոր անձներից,
հարկվում և կապալառուի անտեսութիւն
մեջ:

Այդ ցանքերի լեկամուտը հաշվելիս՝
լեկամաւ նորման իշեցվում և 10 առ-
կուսով Հողառիւրոջ անտեսութիւն մեջ
հողը կապալով տալուց ստացած լեկա-
մուտը հաշվում և իբրև լեկամուտ նույն
մշակուլթի համար սահմանված լեկամ-
աւերութիւն նորմայի 10 առկուսի չա-
փով:

22. Կիւրար պայմանով ցանվող հողա-
մասերը հարկվում են կիւրար վերցնող
անտեսութիւն մեջ: Այդ ցանքի լեկա-
մուտը հաշվելիս, լեկամաւ նորման իշեց-
վում և 20 առկուսով Հողառիւրոջ աւն-
եսութիւն մեջ հողը կիւրար տալուց
ստացված լեկամուտը հաշվվում և իբրև
լեկամուտ նույն մշակուլթի համար սահ-
մանված լեկամաւերութիւն նորմայի
20 առկուսի չափով:

ԾԱՆՈԹ.—21 և 22-րդ հոդվածներ-
բով սահմանված 10—20 առկ. զեղ-
լից չեն կարող ոգտվել այն անտեսու-
թիւնները, վորոնք միաժամանակ և
վերցնում և առլիս են կիւրար պայ-
մանով կամ կապալով հողամասեր:

Զ. ՎՈՂ-ԳՅՈՒՂԱՏՆՑՆԱԿԱՆ ՑԵՒԱՄՈՒՏՆԵՐԸ ՎՈՐՈՑԵԼԸ

23. Այխաաավարձից ստացվող լեկա-
մուտը վորոշիլիս անտեսութիւն հարկ-
ման լինթակա լեկամաւին ավելաց-
վում և՝

ա) Իրենց գլուղակաւն անտեսութիւն-
ներում մշակուլթի ապրող աշխատաւոր-
ներէ ստացած աշխատավարձի 15 առ-
կուս:

բ) Մշակուլթի իրենց գլուղակաւն աւն-
անտեսութիւններէց գուրս ապրող աշ-
խատաւորներէ աշխատավարձի 10 առ-
կուս:

գ) Դրսի գրաղմուլներէ ընթացքում
վարձու աշխատանքից ստացվող լեկա-
մաւ 10 առկուս:

ԾԱՆՈԹ.—Հաշվաւման լինթակա
լե հարկային նախընթաց տարվա աշ-
խատավարձը:

24. Տնայնագործութիւնից, արհես-
տերից և մլուս վոշ-գլուղաւնանտեսակաւն
գրաղմուլներէց ստացվող լեկամուտ-
ները (բացի աշխատավարձից) աւան-
ձին անտեսութիւններէ համար նախա-
գես վորոշում են գլուղհաշվաւու հանձ-
նաժողովները. իսկ վերջնակաւնապլև
հաստատում են գալաւակալին հարկա-
լին հանձնաժողովները: Այդ լեկամուտ-
ներէ ընդհանուր գումարից հանվում են
բոլոր անտակի գրաղմուլներէն վերա-
բերող արտաղորդակաւն ծախքերը՝ հում
նյութի, վաւելանյութի, կիւսաֆա-
րկաւտների արժեքը, վարձու բանվոր-
ներէ աշխատավարձը և այլն:

Այս ձեւով վորոշված լեկամուտն ա-
վելացվում և անտեսութիւն հարկվող
լեկամաւին հետեւլալ հիմունքներով՝

ա) Վոշ-աշխատաւորակաւն բնուլթ կը-
րող լեկամուտներն ավելացվում են
ամբողջութաւմ, անկախ այն հանգա-
մանքից՝ արդիւք անտեսութիւնը ընդ-
հանուր հիմունքներով և հարկվում, թե
անհատակաւն կարգով:

բ) Գլուղատնտեսակաւն մեքենաները
վարձով տալուց ստացած լեկամուտն
ը աւելացվում են անտեսութիւն լե
կամաւին հետեւլալ չափերով՝

Մեքենալակաւն շարժիչներով աշխա-
տող գլուղատնտեսակաւն բարդ գործի-
տերից ստացվող լեկամաւի 25 առկուս:
այլ անտակ գլուղատնտեսակաւն բարդ
գործիքներէց ստացվող լեկամաւի 10 առ-
կուս:

Գլուղատնտեսական հասարակ գործիքները, ինչպես և սերմազոնները (արիերները) և տեսակավորող մեքենաները վարձով տալուց ստացվող լեկամուսները հարկման չեն լենթարկվում:

գ) Դրսի զբաղմունքների ընթացքում գույվարձու աշխատանքներից ստացվող լեկամուսների 25 առկուսը:

դ) Տնայնագործական, արհեստագործական և այլ լեկամուսներն ազելացվում են՝ լեթի վարձու բանվոր չունի— 35 առկուսով, լեթի ունի մեկ վարձու բանվոր—40 առկուսով, լեթի ունի 2 վարձու բանվոր—45 առկուսով և լեթի ունի 3 վարձու բանվոր—50 առկուսով:

ԵԱՆՈԹ. 1—Վարձու աշխատանքից չողավող կողողերացման լենթարկված տնայնագործների և արհեստավորների համար 24-րդ հոգվածի (չ) կեաի համաձայն հաղված՝ հարկման լենթակա լեկամուսը պակասեցվում է 25 առկուսով: Այս արտուղութունը տարածվում է միայն այն տնայնագործների և արհեստավորների վրա, վորոնք կողողերատիվ ցանցի (սխտեմի) մեջ մանող արտերների (ընկերութունների) անդամ են:

ԵԱՆՈԹ. 2.—Այս հոգվածում հիշված վիչ-գլուղատնտեսական լեկա-

մունքը հաղվում են հարկային նախընթաց տարում ստացված գումարի համեմատ:

ՆՈՐՄԱՆԵՐՈՎ ՀԱՅՎԱՆ ԳՅՈՒՂԱՆՏՆԵՍԱԿԱՆ ՑԵԿԱՍՏԻ ՎՐԱ ԿԱՏԱՐՎՈՂ ՏՈՒՈՍԱՑԻՆ ՀԱՎԵԼՈՒՄՆԵՐԸ

25. Անհատ տնտեսութունների նորմատիվ ձևով հաղված գլուղատնտեսական լեկամուսների հարկվող գումարն իրական լեկամաին մոտեցնելու նպատակով, սահմանվում են անհատ տնտեսութունների համար առկուսային հաղելումների գլուղատնտեսութունից (այսինքն՝ դաշտամշակութունից, մարգագործութունից, անասնապահութունից, գլուղատնտեսութունի հատուկ ճյուղերից) նորմաներով հաղված լեկամաի գումարի վերա:

Այն անհատ տնտեսութունների նշկատմամբ, զորոնց հարկի լենթակա ընդհանուր լեկամուսի գումարը 500 առկուսը ազելի լե, սահմանվում է հետևելալ առկուսային հաղելումները նշրանց գլուղատնտեսութունից ստացած նորմատիվ ձևով հաղված լեկամաի վերա:

Տնտեսութունի բոլոր աղբյուրներից հաղված՝ հարկվող լեկամաի ընդհանուր գումարը

Միայն գլուղատնտեսութունի լեկամաի վրա կատարվող հաղելման առկուսը կազմում է՝

500 առկ. ազելի մինչև 600 առկ.	լենկու գեպքում	5 առկ.
600 առկ. » » 650 առկ.	» »	6 առկ.
650 առկ. » » 700 առկ.	» »	7 առկ.
700 առկ. » » 750 առկ.	» »	8 առկ.
750 առկ. » » 800 առկ.	» »	9 առկ.
800 առկ. ազելի լենկու գեպքում		10 առկ.

ԵԱՆՈԹ.—Տոկոսային հաղելումներից չեն կիրարկվում այն տնտեսութունների նկատմամբ, վորոնք ունեն 9 և 10 շունչ և նրանց հարկ-

ման լենթակա ընդհանուր լեկամաի գումարը մեկ շնչի համար չի գերազանցում 60 առկուսը, կամ 11 և 12 շունչ—ամեն մեկ շնչին—65 առկ.

ույց և 13 շունչ և ավելի—մեկ շնչին 70 ուղւրուց, Տոհոսային հաժելումնե-
րը չեն կիրաւում և նույնպէս այն
անասունթլունների նկատմամբ, վո-
րոնք ունեն իրբ բանձոր անասուն
միայն 2 գոմէշ կամ 2 լեզ կամ 2 ձի
կամ գրանցից 2 գլուխ խառը և գլու-
ղաւանսեակաւ գործիքների բացա-
կալութիւն պատճառով անասուններ
կամ գործիքներ են վարձում, ինքն
նրանց ընդհանուր լեկամուար 650
ուղւրուց ավելի չէ:

Բ. ԱՌԱՆԵԼԱԳԵՍ ՀԱՐՈՒՍՏ ԳՈՒ- ԼԱԿԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԵԿԱՄՈՒՏՆ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ՎՈՐՈՇԵԼԸ

26. Աւաղելագիւն հարուստ կուլակա-
յին անասնութիւնները, մանաւանդ
այնպիսիները, վորոնք լեկամուսները
լրիվ չափով հաշվի չեն աւելում ընդ-
հանուր հիմունքներով հարկելու ժամա-
նակ, հարկման են լինթարկվում իրա-
կան լեկամուսների համեմատ և վոչ թե
նորածախիվ ձեռով:

ԾԱՆՈԹ.—Անհատական կարգով
հարկման լինթակա անասնութիւննե-
րի քանակը ՀՍԽՀ մեջ չպեաք է գե-
րադանցի գլուղացիական անասնու-
թիւնների ընդհանուր թվի 3 տոկո-
սից:

27. Անհատական կարգով կարող
են հարկվել այն անասնութիւնները,
վորոնք ունեն հետեւյալ հատկանշե-
րը.

ա) Յեթն անասնութիւն անդամները
զբաղվում են գնումներով՝ ծախելու նը-
պասակով, առեարով կամ վաշխառու-
թյամբ:

բ) Մեթն անասնութիւնը հարկվում է
տոկոսային հաժելումով և միաժամանակ
ունի նաև հետեւյալ հատկանշերը՝

1) Յեթն անասնութիւն կամ ձեռնար-
կութիւն մեջ սխառածախկործն գոր-
ծադրվում է վարձու աշխատանք:

ԾԱՆՈԹ.—Անհատական կարգով

հարկելու համար հասկանիշ չի կա-

րող ծառայել՝ 1) ինքն անասնու-

թիւնը հացահատիկային շրջանում

ոգավում է 50 վարձու բանվորական

որից, 2) ինքն անասնութիւնը խա-

ղողա-բամբակագործական շրջաննե-

րում ոգավում է 100 վարձու բան-

վորական որից, 3) ինքն անասնու-

թիւնը ծխախոտաբուծական շրջա-

նում ոգավում է 125 վարձու բան-

վորական որից, 4) ինքն անասնու-

թիւնը սեփական աշխատավոր ձեռք

չունենալու պատճառով ոգավում է

մեկ մշական բանվորից, 5) ինքն

անասնութիւնն ոգավում է մեկ մըշ-

աական վարձու բանվորից առանձ-

նահատուկ հանգամանքներում, ինչ-

պես որինակ՝ հիվանդութիւն, կամ

կարմիր Բանակը ծառայութիւն կանչ-

վելու պատճառով, միլիցիայում ծա-

ռայելու, կամ աշխատավորական սե-

զոնային աշխատանքների գնալու

հետեանցով, հասարակական (ընա-

րովի կամ նշանակովի) պաշտոններ

կատարելու հետեանցով (որինակ՝

գլուղական ուսուցիչ, շրջանային հո-

ղաչափ, կոոպերատիվի, գլուղիոր-

հրդի, գաղաւակային գործկոմի նա-

խադարի) և այլն. ինքն այդ աշխա-

տանքները պահանջում են անասնու-

թիւնից հետեան կամ գլուղաւանե-

սական աշխատանքներից կարվել,

անասնութիւնն ալլալ դրութիւնն աւ-

րող ժամանակամիջոցում, և ինքն

անասնութիւնն մեջ. բացի ալլալ ան-

գամից—ուրիշ աշխատունակ աղա-

ւարդ չկա. 6) ինքն բաղմունդում

անասնութիւնների շնչերի թվում

միջին չափով աշխատունակ ան-

դամներ չկան և նրանք սե-
զոնային բանվորներ են վարձու ա-
վելի քան նախատեսված է այս ծա-
նոթ. թվան 1, 2, 3 կետերում: (Վեր-
ջինների վերաբերմամբ հարկան ձե-
նաժողովները կարող են լուրջաբան-
չլուր առանձին դեպքում այդպիսի
անտեսություններին անհատական
կարգով հարկել):

Բազմանդամ անտեսությունների
աշխատուկան անդամների միջին չա-
փը (նորման) վերողում են գալստա-
կան գործկոմներն ըստ տեղական
պայմանների:

2) Յեթե անտեսությունն ունի աղաց՝
ձիթհան, դինգ, ձավարաղաց, կորեկա-
ղաց, թաղիքագործարան, կարաոֆրիխ,
պտուղների կամ բանջարեղենի չորա-
նոց, կամ այլ արդյունաբերական ձեռ-
նարկություններ այն դեպքում, լերբ
թված ձեռնարկություններն ունեն մե-
քենալական շարժիչներ կամ կիրարկում
են վարձու աշխատանք, ինչպես նաև
լերկու և ավելի աչք ունեցող աղաց-
ներ:

ՄԱՆՈՒԹ.—Նորմայով աշխատող ողու
գործարանները, վորոնց տերերը սը-
զիրտ կամ ողի թորելու և վաճառելու
համար մթերքներ են գնում, կարող
են հառկանիշ ծառայել անհատական
կարգով հարկելու համար:

3) Յեթե անտեսությունը շարունակ
կամ վորոշ ժամանակով (սեզոնով) վար-
ձով է աղիս հատուկ սարքավորված
առանձին շենքեր ընտելության կամ ա-
ռելորական ու արդյունաբերական ձեռ-
նարկության համար:

4) Յեթե անտեսությունը կրոնա-
կան պաշտամունքի ծառայությունից
լեկամուտ է ստանում:

28. Գյուղատնտեսությունից ստաց-
վող անհատական կարգով վորոշված
լեկամուտը չպետք է նորմաներով հաշ-

ված լեկամտի գումարից գերազանցի
ավելի քան 75 տոկոսով:

Բոլոր տեսակի վոչ-գյուղատնտեսա-
կան լեկամուտները (բացի աշխատա-
վարձից և դրսի վարձու զբաղմունքնե-
րից) անտեսություն անհատական հարկ-
ման դեպքում ամբողջապես ավելաց-
վում են նրա ընդհանուր հարկվող լե-
կամուտներին:

Աշխատավարձը և դրսի վարձու զբաղ-
մունքներից ստացված լեկամուտը ա-
վելացվում է անտեսության հարկի լեյն-
թակա լեկամտին այս վորոշման 23-րդ
հոդ. մատենաշված չափերով:

29. Անհատական կարգով հարկի լեյն-
թակա անտեսությունների նախնական
ցուցակները կազմում և անհատական
կարգով նրանց լեկամուտների նախնա-
կան գումարները հաշվում են գյուղ-
խորհուրդները և գյուղաշվաստու հանձ-
նաժողովները:

Անհատական կարգով հարկվող անտե-
սությունների ցուցակները ցննվում են
գյուղական խորհուրդներում, ապա ցու-
ցակները հաստատում և նրանց լեկա-
մուտները վորոշում են գավառական
հարկային հանձնաժողովները, վորոնք
վճարողներին հարցմունք են անում լե-
կամուտների չափի մասին, իսկ անհա-
տեղա դեպքում կատարում նաև անտե-
սության հետադրուսություն:

Անհատական կարգով հարկվող աղե-
տեսությունների ցուցակները և նրանց
լեկամուտները վերջնականապես ցննում
և հաստատում են գավառային հարկա-
լին հանձնաժողովները:

ՀԱՏՎՈՒՄ 3-ՐԴ.

Ա. ՀԱՐԿԵ ՀԱՅԿԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

30. Ամեն մի անհատ անտեսության
հարկը վորոշվում է անտեսության ամ-
բողջ լեկամտի համեմատ, ըստ վորում
այդ լեկամտից հանվում է անտեսու-
թյան լուրջաբանչլուր շնչի համար 20-
ական ուսլի, իսկ լեկամտի մնացորդը
հարկվում է կողարների հետեյալ աղ-
լուստեղով:

Տնտեսության լեկամաի մնացորդի առաջին		25 ա.	գանձվում է 4	կողմի
Յեկամաի մնացորդի 25 ա. վեր մինչև		100 ա.	ավելցուկից գանձվում է 7	կողմի
»	»	100 ա.	»	» 10 »
»	»	150 ա.	»	» 15 »
»	»	200 ա.	»	» 20 »
»	»	250 ա.	»	» 22 »
»	»	300 ա.	»	» 25 »
»	»	400 ա.	»	» 28 »
»	»	600 ա. վեր	»	» 30 »

Միևնույն ժամանակ այն տնտեսությաններին, վորոնք ունեն 7 և 8 շունչ՝ հաշված հարկից արվում է զեղչ 5 տոկոս, 9 և 10 շունչ՝ ունեցող տնտեսությաններին՝ 10 տոկոս, 11 և ավելի շունչ ունեցող տնտեսությաններին՝ 15 տոկոս:

Բ. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿՈՄՈՒՆԱ-

ՆԵՐԻ ՑԵՎ ԱՐՏԵԼՆԵՐԻ ՀԱՐԿԸ ՀԱԹՎԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ.

31. Գյուղատնտեսական կոմունաների և արտելների հարկն ամենուրեք հաշվվում է ամեն մի շնչին ընկնող լեկամաի համաձայն և այդ տնտեսությանների հարկը զեղչվում է այս վորոշման 43-րդ հոդ. նախատեսված կարգով:

ԿՈՊԱՐՆԵՐԻ ԱՂՅՈՒՍԱԿԸ, ՎՈՐԸ ԿԻՐՍՈՎՈՒՄ Ե ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՑԵՎԱՄՏԻ ՀԱՐԿԸ ԵՆԶԵՐԻ ԹՎԻ ՀԱՄԵՍԱՏ ՀԱՇՎԵԼՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿ

32. Տնտեսության լեկամաի հարկը շնչերի թվի համեմատ հաշվելիս՝ շնչին ընկնող առաջին 20 ա. լեկամաից գանձվում է (յուրաքանչյուր առարկայ) 2 կող.

Շնչին 20 ա.	վեր մինչև 30 ա.	լեկամաի ավելցուկից գանձվում է 3 կող.
» 30 ա.	» 40 ա.	» 5 »
» 40 ա.	» 50 ա.	» 10 »
» 50 ա.	» 60 ա.	» 15 »
» 60 ա.	» 70 ա.	» 21 »
» 70 ա.	» 80 ա.	» 23 »
» 80 ա.	» 100 ա.	» 25 »
» 100 ա.	» 140 ա.	» 28 »
» 140 ա. վեր	»	» 30 »

33. Խորհրդային տնտեսությանները հարկը հաշվվում է տնտեսության ամբողջ լեկամաի համեմատ՝ հանրապետության մեջ հարկի լեկամաի լեկամաի մեկ առարկուն ընկնող հարկի միջին կողարով:

34. Այս վորոշման 30 և 32-րդ հոդվածներով սահմանված հարկային կողարների աղյուսակը լեկամաի և փոխառյալ լեկամաի տարվա ընթացքում (1929-30, 1930-31, 1931-32 թ. թ.):

ՀԱՏՎԱԾ 4-ԻՂ

Ա. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԱՐՅՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.

ՍԱԿԱՎԱՋՈՐ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՀԱՐԿԻՑ ԱՋԱՏԵԼԸ

35. Սահմանվում է հարկի չինթաքվող հետևյալ միջոցները, այսինքն՝ չեկամաթի աշխատանքային չափը, չեք տնտեսությունների անաղարտ աղամուլում է հարկից.

ա) Յեթե հարկի չինթաքվող չեկամուլը չի գերազանցում 1 և 2 շունչ ունեցող անհատ տնտեսություններում—110 աուրլուց, 3 և 4 շունչ ունեցող անհատ տնտեսություններում—130 աուր., 5 և ավելի շունչ ունեցող անհատ տնտեսություններում—150 աուրլուց.

բ) Գյուղատնտեսական կոմունաներում և արտերներում, չեթե չուրաքանչիւրը շինին ընկնող չեկամուլը 30 ա. ավելի չի.

ՄԱՆՈՒԹ.— Գաղառական հարկադային հանձնաժողովներին իրավունք է վերադասվում չիկրառել աղքատներումը աշխատի տնտեսությունների նկատմամբ, վորոնք ունեն արհեստագործական և չեկամուլին հարկերի չինթաքվող չեկամուլաներ:

Բ. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵՊԱՍՏԵԼՈՒ ԵՊԱՍՏԱՎՈՂ ՏՐՎՈՂ ԱՐՅՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

36. Ցանքերի տարածությունն ընդարձակելու և խրախուսելու նպատակով հարկի միանգամայն աղամուլում են՝

ա) 1929-30 և 1930 թ թվականների ընթացքում 1928-29 թ. հաշվառած տարածության համեմատությամբ ավելացված ցանքի տարածությունը:

ՄԱՆՈՒԹ.— Բամբակագործական շրջաններում ցանքի և բամբակի արվելացված տարածության համար ար-

տեսություններ տալու հարցը հարգավորվում է առանձին վորդուլում:

բ) Պողան և խամ հողերը մշակելու զեղքում աղամուլում են հարկից 2 տարով:

գ) Վոչ պիտանի հողերը նրանց մեկտրացիայի զեղքում, նույնպես և արհեստական կերպով վորագրված, նաև պատանշված հողերը, վորոնք առավ հարկվող տարածության մեջ չեն մեղանում, աղամուլում են հարկից հողագործագործագործի միջոցներով կատարվող մեկտրատիվ աշխատանքներն աղարտելուց հետո, չեթե աղարով:

դ) Հարկի չինթաքվող չին աշխատանքները վորոնք վրա հարկային նախընթաց տարում համահաստատ անտառամասերի կոնզահանություն և կատարվել ցանկելու և վորպես խոտարք ոգաագործելու նպատակով:

ՄԱՆՈՒԹ.— «ա» և «բ» կետերում նախատեսված արտեսությունները կիրարկվում են բոլոր անհատ և կոլեկտիվ տնտեսությունների նկատմամբ, բացառությամբ աշխատյա կոլեկտիվն տնտեսությունների: Այն հասկանիշները և կարգը, վորով վորոշվում են աշխատյա կոլեկտիվն տնտեսությունները և վորոնց վրա այս արտեսությունները չեն տարածվում՝ սահմանվում են առանձին:

37. Ինքաավարության բարձրացման միջոցները խրախուսելու նպատակով՝

ա) Հողային համայնքի մեջ մանող չուրաքանչիւր տնտեսության հաշված հարկից զեղքվում է 10 աուկոն աշխատելու, չեթե համայնքը իրականում գործադրում է մեկ կամ մի քանի տնտեսաբար միջոցներ հողի բերքաավելացման բարձրացնելու համար: Այդ մի-

շոքները, վորոնք նախատեսված են ՀՍԽՀ Ժողկոմխորհի 1929 թ. մարտի 15-ի և ապրիլի 1-ի վերջումներով (ՀՍ. Հ.՝ 29 թ. մարտի 27-ին № 70 և ապրիլի 7-ին № 80), հետևյալներն են՝

1) Հոգստագործութեան ասպարիզում. ծանրահների ցամաքացումը, դաշտերը քարերից մաքրելը, ցրված հողամասերի միացումը, դառիվայրերի դախառափումը (թախհաններ պարտասելը), հող-հեռավորության վոչնչացումը, վնասատուների (միջատներ, կենդանիներ և հիվանդութույուններ) և մոլախոտերի դեմ պայքարելը:

2) Մարգագործության ասպարիզում.— խոհանրաքները և արոտավայրերը քարերից մաքրելը. այդ տեղերի նպատակահարմար ոգստագործումը և չծանրաբեռնումը (արոտավայրերի լուրջաքանչուր դեպատանի տարածության վրա վորոշ քանակութեամբ հողեր արածացնելը, ասնասուկների դանազան տեսակները և առանձին խմբերը տարբեր տեղերում արածացնելը), խոհանրաքներում և արոտավայրերում խոտեր ցանելը, փշախոտեր վոչնչացնելը և մացառներն արմատախիլ անելը:

3) Պարարտացման ասպարիզում.— Պարարտացման նպատակով գոմաղբի և հանքային պարարտանյութեր գործածելը, ինչպես նաև կանաչ պարարտացում կիրարկելը (արագութեամբ աճող և հողի ստորին շերտի նյութերը հավաքող խոտաբույսեր ցանելը և հնձվածը հողի տակով անելը):

4) Մշակութան ասպարիզում.— Բարելավված մշակութույունը՝ նոր և ավելի կատարելագործված գյուղատնտեսական գործիքների և մեքենաների գործածութույունը, գարնանացանի հողն աշնան

վարելը, հողը վաղ գարնան հերկելը, հերկված հողերում բակլային բույսեր (մաշ, լոբի, բակլա, սիսեռ, վոսպ և այլն) ցանելը, սեահերկը, ալսինքն՝ հողն աշնանը և կրկին գարնանը վարելն առաջիկա աշնանացանի համար, շաբաթացորդ և շաբաթերով անկելը, հողամասերի միջնատեսների վոչնչացումը (լեթի նրանք զգալի տարածութույուն են բռնում):

5) Ցանաշարժանառութեան ասպարիզում.— Բազմադաշտային պարբերական ցանաշարժանառութեան կիրառումը, տնտեսուկների կերի (ցանովի խոտերի, արմատապտուղների և կերի ճակնդեղի համար գլուղի ընդհանուր հողերից առանձին հողամասեր հատկացնելը):

6) Նոր մշակութիւնների ընդարձակման ասպարիզում.— Կենսաֆի, գենադերչակի, քնշութի, վիկայի (գուլ խոտի), կուրկանի, լերեքնուկի, կերի արմատապտուղների, շաբարի ճակնդեղի և աշնանացան հացահատիկների տարածումը գարնանացան հացահատիկների շրջաններում:

7) Սերմի գործադրման ասպարիզում.— Մաքուր տեսակի սերմեր ցանելը, սերմացուն սերմազտիչներով դառելը, սերմերը մեքենայով տեսակավորելը. ախտահանումը, ալսինքն արշապով կամ ֆորմալինով լվանալը և ցանովի խոտաբույսերի սերմաբուժարաններ կազմակերպելը:

8) Անասնապահութեան բարելավման ասպարիզում.— Անասուկներին բարելավված ձևերով պահելն ու կերակրելը և նուրն ձևերով մատղաններին աճեցնելը:

Այն գլուղներում, վորտեղ վերոհիշյալ միջոցները կիրառվում են մոշ թե հողային համայնքների կողմից, այլ առանձին տնտեսութեան հարկի գումարից զնդվում և 5 տոկոս:

բ) Անհատ և կուլեկաթի անասնաթյուններում հարկից ազատվում են ամբողջովին մինչև կես դեպուաին տարածուլումբ կտաբրելագործված ձկնրոճ մշակվող փորձնական ցանքերի լեկամուտնեբը:

գ) Բաղմադաշտային ցանքաշրջանառութուն կերբառող անասնաթյունների համար աճլալ վայրի ցանքերի նորմաները աղակասեցվում են 15 առկոսով:

դ) Հարկից աղաաւում են ալնաարածութլունները, վորոնք բւնված են ցանոճի խոտաբուլսերի սերմաբուծարաններով:

ե) Տնայնագործական ձևով ֆոսֆորիտների և կրաքարի վերամշակումից ստացվող լեկամուտները լենթակա չեն հարկի լերեքտարվա ընթացքում (1929—30, 1930—31, 1931—32 հարկային տարիներում):

ԵԱՆՈՒՅ.— Ալս հոգվածի «ա» կետով նախատեսված արտոնութլուններից չեն ոգաւում անհատական կարգով հարկվող անասնաթյունները:

38 Տխրնիկական մշակութլոնների ընդարձակումը խրախուսելու համար՝

ա) Վուշի, բամբակի և շաքարի ճակնդեղի ցանքերի մեկ դեպուաինի լեկամաբերութլան նորմաները սահմանվում են ցանքի լեկամաբերութլան ՀՍՈՒՀ ի միջին նորմալի կիսի չափով:

բ) Բամբակի ցանքերը նոր բամբակացան շրջաններում աղաաւում են հարկից ցանկոււ պահից 5 տարվա ընթացքում:

գ) Բամբակի ցանքաշրջանի մեջ մշահող առվույտի ցանած տարածութլուններն աղաաւում են ցանկոււ պահից մեկ տարվա ընթացքում:

դ) Կենսաֆի և զենագերչակի ցանքերի տարածութլուններն աղաաւում են հարկից ամբողջապես:

ե) Գնաձագկի (վարսյանկա) ցանքերի տարածութլուններն աղաաւում են հարկից ցանկոււ պահից՝ 5 տարվա ընթացքում:

39. Անասնապահութլան և կաթնատնասնութլան զարգացմանն աշակցելու նպատակով՝

ա) Արդյունաբերական լուղագործութլան վայրերում (Լոռի-Փամբակի գավառի Վարանցովկա; Ստեփանավան, Լեւոնիականի գավառի Յրգ գավառակ) խոշոր լեղլլութլար տնասունների (կովերի, մասականների և ցուլերի) լեկամատարերութլան նորման 1928—29 թվի համեմատութլամբ իջեցվում և կիսով չափ:

ԵԱՆՈՒՅ.— Արդյունաբերական լուղագործական շրջանների ընդարձակումը նոր շրջաններ աճելացնելու միջոցով վորոշվում և լրացուցիչ կերպով:

բ) Արդյունաբերական լուղագործութլան վայրերում ցանրճի խոտերի տարածութլունները լենթակա լեն հարկի խոտհարքների լեկամաբերութլան նորմաներով:

գ) Աղաաւում են հարկից՝

1) Հողալին մարմինների հաճառութլունն ստացած ցուլերը և հոճատակաները (жаровцы).

2) Աղնվացեղ վոլխանների բուծարանների նրբամաղ, կիսակոշտաբուրգ և կոշտաբուրգ բուր առնակի վոլխանները:

3) Հողալին մարմիններում տոմարագրված գուգավորման հանրալին կալաններում գառվող աղնվացեղ վարաղաները:

4) Կոլեկաթի և խորհրդալին տնասնութլուններին աղաաւումը մերիտոսի և

Կիսամեքենայ (խառնարկուն մեքենայ) վոլտարները, ինչպես նաև անհատ աշխատեսություններին պատկանող նույն տեսակի վոլտարները, լեթե գրանց թիվը 250 գլխից ավելի չէ.

դ) Հարկից ազատվում են համայնական ֆոնդից կամ պետական հողալիք գույքից համայնական գույքավորման ներդրումներով ոչառաջործվող արտադրողների համար հասկացվող խոտհարքները, չուրաքանչյուր գլխին լեթե դեպուստի տարածություն սահմաններում:

40. Գյուղատնտեսություն հասուն է չլուգների ընդարձակմանը նպաստելու նպատակով հարկից ազատվում են՝

ա) Նւրբասուն է խաղողի այգիներն ու պղպաղու ծառաստանները, պտղաբերությունն սկսելուց հետո մինչև լեթեյսը առերին.

բ) Ֆիրկաներալի գերմացող պատվաստակալների վրա անկվող խաղողի այգիներին տարածությունները—պաղաբերությունն սկսվելուց հետո մինչև լեթեյսը առերին.

գ) Պաղառու ծառերի և խաղողի նոր անկարանների (ПЛОТНИКИ) տարածությունները—անկելու պահից 4 տարվա ընթացքում:

41. Հարկից ազատվում են՝

ա) Գյուղական համայնքների համախոտականով համայնական ֆոնդից ազատված հողատեսերի վրա անձեռնմելի սերմի պաշար կազմելու նպատակով հաստաբուծության միջոցներով կուտարված ցանքերը.

բ) Գիտական ցուցադրական նշանակություն ունեցող հաստաբուծական ցանքերը.

գ) Ամբողջովին պետական կամ տեղական բյուջեի միջոցներով պահվող փորձնական, փորձ - ցուցադրական,

սելեկցիոն, սերմալիս և անասնաբուծական կալանների աշնվացեղ կենդանիներին տնտեսությունները և ձիաբուծարանները.

42. Հանձնարարել հանրապետական և դավառալիս գյուղահարկանձնատուղներին կազմել 41-ը հոգվածի կարգով հարկից ազատվող տնտեսությունների և հողատեսերի ցուցակները:

Գ. ԳՈԼԵԿՏԻՎ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՏՐՎՈՂ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

43. Յեթե գյուղատնտեսական կոմունայի կամ արտելի շնչին ընկնող հարկի լենթակա լեկամուտը ավլալ դավառի գյուղացիական անհատ տնտեսությունների շնչին ընկնող միջին լեկամաից ավլի չէ, ապա կոմունան ստանում է հարկից 60 տոկոս զեղչ, իսկ արտելը— 40 տոկոս:

Յեթե գյուղատնտեսական կոմունայի կամ արտելի շնչին ընկնող հարկի լենթակա լեկամուտը ավլալ դավառի գյուղացիական անհատ տնտեսությունների շնչին ընկնող միջին լեկամաից ավլի չէ, ալ դեպքում հարկը հաշվվում է ըստ ալ դ միջին լեկամաի և ալս ձևով հաշված հարկից կոմունան ստանում է 30 տոկոս զեղչ, իսկ արտելը՝ 25 տոկոս:

44. Առանց վարձու բանվորների, իրենց անդամների ուժերով հող մշակող բոլոր տեսակի ընկերություններին աղրվում են հետևյալ արտոնությունները՝

Ընկերության համար հաշված լեկամաից հանվում է ալս գումարը, վորը չի բաժանվում անդամների միջև, ալ մնում է ընկերությանը: Մնացած լեկամաից զեղչվում է 20 տոկոս, մնացորդը բաժանվում է անդամների միջև և լուրաքանչյուրին ընկած լեկամուտն ավհ-

յացվում է նրա անհատական անասու-
թւան լեկամուսներին:

**Գ. ԲԱՆՎՈՐԱԳՏՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ
ԿԱՐՄԻ ԲԱՆԱԿԻ ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ
(ՆՈՒՅՆ ԹՎՈՒՄ Մ. Պ. Բ. Վ. ԶՈ-
ՐԱՄԱՍԵՐԻ ՅԵՎ ՊԱՀԱԿԱՍՄԲԵՐԻ)
ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻՆ, ՊԱՀԱՍՏՈՒՄ
ԳՏԵՎՈՂ ԶԻՆԱՊԱՐՏՆԵՐԻՆ ԵՎ
ՀԱՅՐԱՆԳԱՄԵՐԻՆ ՑՐՎՈՂ ԱՐՏԱ-
ՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

45. Ստորև բերվող տախտակի մեջ
մասնանշված արտոնութւո՞ւնները արը-
վում են այն անասութւո՞ւններին, վո-
րոնց կազմի մեջ մասնում են՝

ա) Շարքային և կրասեր հրամանա-
տարական բնակազմի զինվորական ծա-
ուայողները, վորոնք գտնվում են մշտա-
կան կամ գերակետիկ (сверхсрочный)
ծառայութւան մեջ, հաշվելով նաև հար-
կային տարվա աշնանը զորակոչվածնե-
րին:

բ) Հրամանատարական միջին, բարձր
և բարձրագոյն բնակազմում և պահես-
տում (резерв) գտնվող զինվորական
ծառայողները:

գ) Նախազինակոչային կամ արտազո-
րային պարապմունքները զեկա՞վարելու
համար վորպես հրահանգիչներ կանչված
լերկրային մասերի փոփոխական կազ-

մում, լերկարտե արձակուրդում և պա-
հեստում (запас) գտնվող հրամանատա-
րական միջին, բարձր և բարձրագոյն
կազմին պտականող անձինք:

դ) Կրասեր հրամանատարական կազ-
մի զինվորական ծառայողները, վորոնք
լերկարտե արձակուրդից փոխադրված
են լերկրային մասերի փոփոխական
կազմի մեջ:

ե) Հարկային նախընթաց տարվա
մարտի 1-ից հետո լերկարտե արձա-
կուրդ ստացած, պահեստի մեջ հաշվվող
կամ ծառայութւո՞ւնից բուրոյին ազատ-
ված ալս հողվածի լառ և լառ կետերում:
հիշված անձինք:

զ) Պետական առանձին նշանակու-
թւո՞ւն ունեցող ձեռնարկութւո՞ւնների և
կառուցվածքների առգմականացված
պահակներում ծառայող անձինք: Ինչ-
պես նաև Հաղորդակցութւան ծառա-
պարհների Ժողովրդական Կոմիսարիատի
հաղորդակցութւան ճանապարհների առգ-
մականացրած պահակակազմի անձինք:

ե) Հաշմանդամութւան առաջին, լերկ-
բորդ և լերբորդ խմբերին պտականող
պտերազմի հաշմանդամները:

ը) Հաշմանդամութւան առաջին, լերկ
բորդ և լերբորդ խմբերին պտականող
աշխատանքի և ալս հաշմանդամները:
Լեթե նրանք չունեն վոչ աշխատավորա-
կան լեկամուսներ:

բ. 9. 4. ԲԱՆԱԿԻ ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ (ՆՈՒՅՆ ԹՎՈՒՄ Մ. Գ. Բ. Ժ. ԶՈՐԱՄԱՍԵՐԻ ՅԵՎ ՊԱՀԱԿՍԻՍԲԵՐԻ) ԻՆՉՊԵՍ ՆԱՅԵՎ ՊԱՀԵՍՏԻ ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ ՅԵՎ ՀԱՄԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏՍԻՏԱԿ

ՅԵՐԹԵ ԽՆԽԵՍՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԿՄԱՆ ԻՆԹԱՐԿ- ՎՈՂ ԻՆԿԱՄՈՒԼԱՐ ԻՒ ԳԵ- ՐԱՎԱՆՑՈՒՄ 190 ԲԱՆԱԿ ԵՎ ԿԱՐԿԻ ԶՈՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ԽՆԽԵՍՈՒ- ԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԶԻ ԳԵ- ՐԱՎԱՆՑՈՒՄ 65 ԲԱՆԱԿ- ՐԱՔԱՆԿՈՐ ԶՆՆԻՆ:	ՅԵՐԹԵ ԽՆԽԵՍՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԿՄԱՆ ԻՆԹԱՐԿ- ՎՈՂ ԻՆԿԱՄՈՒԼԱՐ 190 ԲԱՆԱԿ ԵՎ ԿԱՐԿԻ ԶՈՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ԽՆԽԵՍՈՒ- ԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԳԵՐԱՎԱՆՑՈՒՄ ԵՎ 65 ԲԱՆԱԿ ԿՐԱՔԱՆ- ԿՈՐ ԶՆՆԻՆ:
---	---

1. Տնտեսութիւններ, վորոնց կազմի մեջ մասնում են գերակատիկ ծառայութիւն կրտսեր հրամանա-տարական կազմին պատկանող ան-ձինք՝

ա) ՅԵՐԹԵ ԽՆԽԵՍՈՒԹՅԱՆ մեջ չկան ուրիշ աշխատունակ աղա-մարդիկ .

բ) ՅԵՐԹԵ ԽՆԽԵՍՈՒԹՅԱՆ մեջ կան ուրիշ աշխատունակ աղամար-դիկ .

2. Տնտեսութիւններ, վորոնց կազմի մեջ մասնում են այս հոդ-վածում հիշված մյուս անձինք՝

ա) ՅԵՐԹԵ ԽՆԽԵՍՈՒԹՅԱՆ մեջ չկան աշխատունակ աղամարդիկ .

բ) ՅԵՐԹԵ ԽՆԽԵՍՈՒԹՅԱՆ մեջ կան ուրիշ աշխատունակ աղամարդիկ .

ԲՈՒՐՈՐԴԻՆ ԱՂԱՄՎՈՒՄ ԵՆ ԿԱՐԿԻ

ԲՈՒՐՈՐԴԻՆ ԱՂԱՄՎՈՒՄ ԵՆ ԿԱՐԿԻ

ԱՂԱՄՎՈՒՄ ԵՆ ԿԱՐԿԻ
ԻՆԵՔ ԶԱՌՈՐԳԻՑ.

ԱՂԱՄՎՈՒՄ ԵՆ ԿԱՐԿԻ
ԿԵՐԵՑ.

ԱՂԱՄՎՈՒՄ ԵՆ ԿԱՐԿԻ
ԻՆԵՔ ԶԱՌՈՐԳԻՑ.

ԱՂԱՄՎՈՒՄ ԵՆ ԿԱՐԿԻ
ԻՆԵՔ ԶԱՌՈՐԳԻՑ.

ԱՂԱՄՎՈՒՄ ԵՆ ԿԱՐԿԻ
ԿԵՐԵՑ.

ԱՂԱՄՎՈՒՄ ԵՆ ԿԱՐԿԻ
ՄԵՔ ԶԱՌՈՐԳԻՑ.

46. Այս վորոշման 45-րդ հոդվածում մատնանշված անձինք մասնում են աւը-տեսութիւն շնչերի թվի մեջ:

47. ԻՐ կազմի մեջ այս վորոշման 45-րդ հոդվածում թված անձինք ունե-ցող գլուղառնառնական կոմունաների և

արտելների հարկի ինթակա լեկամաթ ընդհանուր գումարից հանվում և հիշ-ված անձանց վրա ընկնող լեկամառնա-րի գումարը:

48. Այն տնտեսութիւններում, վո-րոնց կազմի մեջ մասնում են լեւկաւորի

անսուբյուռներին՝ լերկու տարով շնեքերը անդադրեցնելու և լերեք տարով՝ նոր շնեքեր կառուցելու դեպքում:

53 Վերաբնակվողների և գաղթողների համար սահմանված արտոնու-թյունները տարածվում են նաև՝

ա) Այն ներգաղթողների և արագաթողների վրա, վորոնք աշխատում են գյուղատնտեսության տարածքում:

բ) Նստակցաց աշխատավորական կյանքի անցնող գնչուների վրա, լերբ նրանց հող և հատկացվում գյուղական վայրերում:

2. ՑԱՐԵՐԱՅԻՆ ԱՆԵՑՆԵՐԻՑ ՏՈՒՄԵՐ ՅՆՑԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՏԵՐ-ՎՈՂ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

54. Տարերային աղետներից ուռժած անւեսուբյուռները հարկից լիովին կամ մասնակի չափով ազատվում են գաղա-ռակային հանձնաթողմաների կողմից, համաձայն տնտեսության կրած ընդհա-նուր վնասի չափի և տնտեսության կարողության:

Ը. ԱՅԼ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

55. Պաշտոնական պարտականու-թյունների կատարման կամ պաշտոնեա-կան պարտականությունների կատար-ման հետեանքով սպանված անտառային ուղիստողների ալրիների և անչափահաս լերեխանների աշխատավորական տնտե-սություններն ազատվում են հարկից ալք աշխատավորների սպանվելու պահից հինգ տարվա ընթացքում:

56. Այն տնտեսությունները, վորոնք ընդունում են իրենց հողաբարձության կամ խնամքի տակ վորք լերեխաներ, ազատվում են հարկի ալն մասից, վորն ընկնում և խնամվողների հողամասերի

և նրանց պատկանող անասունների վրա խնամակալությունը կամ հողաբարձու-թյունն ընդունելու ժամանակից հետո լերեք տարվա ընթացքում:

Վորքերը մոցվում են խնամակալ տնտեսության շնչերի ընդհանուր թվի մեջ:

Այս արտոնությունը կիրառվում և միայն ալն դեպքում, լերբ խնամակալ-ները և վորքերն ապրում են միասին, և նրանց տնտեսությունը վարվում և նույնպես միասին:

57. Գյուղացիական անհատ և կուրե-տիվ տնտեսությունների լրացուցիչ հո-ղամասերը, վորոնք հատկացվում են նրանց՝ գյուղատնտեսական աշխատան-քների պատրաստելու նպատակով ման-կատներից ընդունված սաների համար, ենթակա չեն հարկի ալք հողամասերը արամագրելուց լերեք տարվա ընթաց-քում:

58. Հարկից ազատվում են՝

ա) Գավառային կամ գավառակային ֆոնդերից գատված և փոխադարձ ոգ-նության գյուղացիական ընկերություն-ների և նրանց համապատասխանող կար-մակերպությունների կողմից իրենց նր-պատակների համար ոգտադործող հողու-մասերի վրա կատարած հասարակա-կան ցանքերը:

բ) Կուլտուր-յուսավորական հաստու-տությունների պարենավորման կարի-քների ծառայող հասարակական ցան-քերը:

գ) Դպրոցների, մանկական հիմնարկ-ների, արգելատիղների (վորոնց թվում և ազատությունից զրկվածների աշխա-տանքային գաղղութները), ինչպես նաև հասարակական և պրոֆեսիոնալ հիմ-նարկությունների ու կազմակերպու-

թուլանների հաշվին պահվող բժշկական հաստատությունների անտեսությունները:

դ) Մանկապանների սաների և վարժ լեքե-խանների կարիքներին ծառայող դպրոցական-արտագրողական անտեսությունները:

ե) Կամավոր հրդեհաշիջողականներու-թուլանները հաստիքներով սահմանված ձիերի կեր մթերելու համար դատված հողամասերը, այլ և նույն կազմակեր-պությունների ձիերը կալուն հաստիք-ների սահմաններում:

ՀԱՏՎԱԾ 5-ՐԴ

ՀԱՅԿԱՆԻ ՏԵԼԵԳՐԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԿԱՏԱՆՈՒՄՆԵՐԻ

59. ՀՍՍՀ Հանրապետության մեջ գտնված հարկի ընդհանուր գումարից հողույս տեղական միջոցների հատկաց-վում և 62 տոկ:

60. Տեղական միջոցների ոգաին այս վորոշման 59-րդ հոդ. համաձայն կա-տարվող հատկացումները բաշխվում են հետևյալ կարգով՝

ա) Յուրաքանչյուր գավառակի գանձ-ված հարկի 40 տոկոսը հատկացվում է ալյալ գավառակի բյուջեին:

բ) Յուրաքանչյուր գավառի սահման-ներում գանձված գումարի 12 տոկոսը հատկացվում է ալյալ գավառի բյուջե-ին և կարող է ոգաադործվել ինչպես գավառակների բյուջեներին ուժեղացման, նույնպես և մյուս տեղական բյուջեների ամբացման համար:

գ) Հանրապետության սահմաններում գանձված հարկի 10 տոկոսը ժողովրդա-կան Կոմիսարների Խորհրդի կողմից բաշխվում է Վր հետում թված տերի-տորիալ միավորների բյուջեներին միջև

նրանց անտեսական և ֆինանսական գրոււթյան համեմատ:

61. Հարկի հաշվին մեծվող գումար-ները բաշխվում են համապետական և տեղական բյուջեների միջև, համաձայն այս վորոշման 59 և 60 հոդվածների՝ աստիճանաբար նրանց գանձման հա-մեմատ:

ՀԱՏՎԱԾ 6-ՐԴ

ՀԱՐԿԵ ՎՃԱՐԵԼՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՆ ՋՈՑՆԵՐԸ (ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐԸ)

62. Սահմանվում են հարկի գանձման հետևյալ ժամկետները:

ա) Յերեանի գավառի Կոտայքի, Բաշ-դյառնու և Ախտալի գավառակների, Ել-միածնի գավառի Ալաբարանի գավառակի և Սամաղարի ու Աշտարակի գավառակ-ների լեռնային մասի, Լոռի-Փամբակի, Լենինականի, Նոր-Բալաղետի, Դիլիջանի, Դարբաղազի, Մեղրու և Զանգե-զուրի գավառների համար՝

1-ին ժամկետը—1929 թ. սեպտեմբե-րի 20-ը, պետք է գանձվի հարկի 30 տոկոսը:

2-րդ ժամկետը—1929 թ. նոյեմբերի 15-ը, պետք է գանձվի հարկի 50 տո-կոսը:

3-րդ ժամկետը—1930 թ. հունվարի 1-ը, պետք է գանձվի հարկի 20 տո-կոսը:

բ) Յերեանի գավառի Ղաթարուի, Հրադզանի և Վեդի-Բասարի գավառակ-ների և Ելմիածնի գավառի Ղարդուզու-ու, Զանգեզուսարի գավառակների և Սամաղարի ու Աշտարակի գավառակ-ների դաշնային մասերի համար՝

1-ին ժամկետը—1929 թ. հոկտեմբերի 1-ը, պետք է գանձվի հարկի 15 տո-կոսը:

2-րդ ժամկետը—1929 թ. դեկտեմբերի 1-ը, պետք է դանձվի հարկի 55 պո-կոսը:

3-րդ ժամկետը—1930 թ. հունվարի 1-ը, պետք է դանձվի հարկի 30 առ-կոսը:

63. Գաղառների և դավառակների համար այս վորոշման 62-րդ հոդ. կար-գով սահմանված ժամանակամիջոցները (ժամկետները) հալտարարվում են գյուղական համայնքների ընդհանուր ժողովներում ապրիլի 15-ից վոչ ուշ և մացվում են հարկաթերթերի մեջ և հարկատերերի մեջ ուղարկվում ընթացքում վոչ մի փոփոխություն չեն լինթարկ-վում:

ՀԱՏՎԱԾ 7-ԻԴ

ՀԱՐԿ ԳԱՆՁՈՂ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ ՅԵՎ ՄԻՋՆՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՈՒ ԳԱՆ-ԳԱՏՆԵՐ ՏԱԼՈՒ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ԲԸՆ-ՆԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

64. Յեկամուսները աղբյուրների հաշ-վառման ամբողջ աշխատանքը, հարկա-թերթերը հարկատուներին հանձնելու պարտականությունը դրվում է դավա-ռակային գործկոմների և գյուղական ու քաղաքային վարերի խորհուրդնե-րի վրա:

65. Հարկման լինթակա լեկամուսնե-րը և հարկը հաշվելու, հարկաթերթերը և անձնական հաշիվները կազմելու աշ-խատանքները դրվում են դավառական ֆինքսթինների վրա: Հարկը գանձելու, ավերդվ լճարված հարկը վերադարձ-նելու և հաշվակցելու, անձնական հա-շիվները լրացնելու հարկի գանձման վրա հսկելու և ընդհանրապես զեկավա-րելու աշխատանքները դրվում են դա-

վառային և դավառակային գործկոմների ու գավֆինքսթինների վրա:

66. Գյուղխորհուրդներին կից կազ-մակերպվում են գյուղական հաշվառու հանձնաժողովներ հետևյալ կազմով՝ նա-խագահ-գյուղխորհրդի նախագահը, գյուղ-փոկի, ներկայացուցիչը, գյուղխորհրդի անդամներից, հատկապես ընտրված գյուղական համայնքի ներկայացուցիչը և բաղարկվոմի ներկայացուցիչն այն գյուղերում, վորտեղ աղբյուրները կան:

Այդ հանձնաժողովների վրա դրվում է հետևյալ պարտականությունները՝

ա) Յեկամտի աղբյուրների և շնչերի հաշվառումը, նաև գյուղի ցուցակները կազմելը ու լրացնելը:

բ) Յուրաքանչյուր անտեսուխյան վոչ-գյուղատնտեսական դաղմունքներից ստացած լեկամուսների գումարների նախնական վորոշումը:

գ) Անհատական կարգով հարկվող անտեսուխյունների նախնական ցուցա-կը կազմելը և նրանց լեկամուսները վորոշելը:

դ) Հարկատուների գանձատների, նաև արտոնությունների ու զեղչերի մասին լեկակայացություն տալը:

67. Վաղարշապատի, Ղարաքիլիսայի, Դիլիջանի, Նոր-Բայազետի և Գորիսի քաղխորհուրդներին կից կազմակերպ-վում են գյուղահարկահանաժողովներ, դավառակային գյուղահարկահանաժողո-վի իրավունքով: Այդ հանձնաժողովնե-րի կազմի մեջ մասնում են՝

ա) Գաղխորհրդի նախագահը, վորպես նախագահ:

բ) Ֆինանսական, հողային մարմին-ների և պրոֆեսիոնալ կազմակերպու-թյունների մեկական ներկայացուցիչը և

դ) Մեկ ներկայացուցիչ հարկատուներից:

68. Գալմառակային գործկոմներին կից կազմակերպվում են գյուղհարկային հանձնաժողովներ հետևյալ կազմով՝

ա) Նախագահը — գալմառակային գործկոմի նախագահը:

բ) Ֆինանսական, հողային, վիճակագրական մարմիններից և պրոֆեսիոնալ կազմակերպություններից մեկական ներկայացուցիչ և

գ) Յերկու գյուղացի, վորոնցից մեկը նշանակվում է փոխադարձ ոգնուլթյան գալմառակային ընկերության կողմից, իսկ մյուսն ալն գյուղխորհրդի անգամը, վորոնց գործերը քննվելու լեն:

ՄԱՆՈՒԹ.— Այս հոգովածի «դ» կետով նախատեսված գյուղխորհրդի անդամներն ամեն մեկ նիստին մասնակցելու համար տեղական բյուջեի հաշվից ստանում են 1 ռուբլի վարձատրություն:

Գալմառակային գյուղհարկհանձնաժողովի վրա դրվում են հետևյալ պարտականությունները՝

ա) Այս վորոշման 10-րդ հոգովածով նախատեսված, չքավոր տնտեսություններում վոչ-գյուղատնտեսական գրազմուռնքներից ստացված լեկամուտները հարկից ազատելու հարցի լուծելը:

բ) Հարկատուների վոչ-գյուղատնտեսական զբաղմունքներից ստացած լեկամուտները գումարների վորոշելը:

գ) Անհատական կարգով հարկվող տնտեսությունների ցուցակը հաստատելը և նրանց անհատական կարգով հաշված լեկամուտները վորոշելը:

դ) Յեկամառային և արհեստագործական հարկի լենթակա լեկամուտներ ունեցող տնտեսությունների նկատմամբ չհարկվող միևիմումը չկիրառելը:

ե) Բնական աղետներից վնասված տնտեսություններին բորորմին կամ մասնակի չափով հարկից ազատելը:

զ) Յեկամառ աղբյուրների սխալ հաշվառման, լեկամառ գումարների սխալ հաշվարկման և սխալ հաշվարկված հարկի դեմ տված գանգատների քննությունը և լուծումը, բացի խորհրդային տնտեսությունների կողմից արված գանգատներից և որենքով նախատեսված բորոր զեղչերի և արտոնությունների կիրառումը:

69. Գալմառային գործադիր կոմիտեներին կից կազմակերպվում են գյուղհարկային հանձնաժողովներ հետևյալ կազմով՝

ա) Նախագահ — համապատասխան գործկոմի նախագահը, տեղակալ՝ ֆինբաժնի վարիչը:

բ) Հողային, վիճակագրական մարմինների, պրոֆեսիոնալ կազմակերպությունների և փոկի մեկական ներկայացուցիչներ:

Գալմառային գյուղհարկհանձնաժողովի վրա դրվում են հետևյալ պարտականությունները՝

1) Գյուղական և գալմառակային լեկամառներուլթյան նորմաներ սահմանելը. (14-րդ հոգ):

2) Ձանգառ տնտեսի ալգինների և բանջարանոցների համար լեկամառներուլթյան նորմաներ սահմանելը. (18-րդ հոգոված):

3) Գալմառակային գյուղհարկհանձնաժողովների վորոշումների դեմ հարկատուների տված գանգատների քննելը:

4) Անհատական կարգով հարկվող տնտեսությունների ցուցակը վերլնականադես հաստատելը և նրանց անհատական կարգով հաշված լեկամուտները վորոշելը:

70. ՀԱՅԷԷ Ժողովոմխորհին կից կազմակերպվում է Գյուղատնտեսական Հարկի Հանրապետական Հանձնաժողով հետևյալ կազմով՝ Ֆինժողկոմ, Հողժողկոմ, Բանգյուղտնտեսչության ժողովոմ, Գետալանի նախագահ, Կենսավիճվարի կառավարիչ, Գետաղի կառավարիչ, ՀԱՍԽԻ նախագահ, Կենսափոխի նախագահ և Ֆինժողկոմատի ներկայացուցիչը։ Նախագահ—Ֆինժողկոմ, տեղակալ՝ հողժողկոմ։

Հանրապետական գյուղհարկհանձնաժողովի վրա գրվում են՝

ա) Այս վորոշման գործնական աշխատանքների ղեկավարությունը.

բ) Տեղերին համապատասխան ցուցումներ տալը.

գ) Հսկողության կարգով գաղհանձնաժողովների վորոշումների դեմ աըբժող գանգատների քննությունը.

դ) Խորհրդային տնտեսությունների կողմից հարուցված միջնորդությունների և գանգատների քննությունը ու լուծումը։

71. Ահհատ և կուեկալով տնտեսությունների հարկի վերաբերյալ բոլոր միջնորդությունները և գանգատները արվում են գաղառակային գործադիր կոմիտեներին, վորոնք պարտավոր են ալգ միջնորդություններն ու գանգատներն տնմիջապես հանձնել գաղառակային հարկային հանձնաժողովներին ի քննություն։

Գաղառակային հարկային հանձնաժողովները վորոշումների դեմ կարելի լն գանգատ տալ գաղառակային հարկային հանձնաժողովներին, վորոնց վորոշումները վերջական են։

Հարկային հանձնաժողովները պարտավոր են ստացված միջնորդություն-

ները և գանգատները քննել ստանալու որից հետո մեկ ամսվա ընթացքում.

72. Միջնորդություններ հարուցելու և գանգատներ տալու համար սահմանվում են հետևյալ ժամանակամիջոցները՝

ա) Ցեկամուտների աղբյուրների և շնչերի թիվը սխալ հաղվածայնթարկելու, լեկամտի գումարները և հարկի չափը սխալ հաղվելու վերաբերյալ, ալլե արաոնություններ ստանալու մասին հարուցվող միջնորդությունները, բացի տարերային աղետների մասին հարուցվող միջնորդություններից (այս հողվածի հրա կետը) պետք է արվեն հարկաթերթերը վճարողին հանձնելուց հետո վոչ ուղ քան մեկ ամսվա ընթացքում.

բ) Տարերային աղետների հետեանքով արաոնություններ ստանալու մասին միջնորդությունները պետք է արըվեն աղետից հետո մեկ ամսվա ընթացքում.

73. Միջնորդություն հարուցելը և գանգատ տալը չի կաոեցնում հարկի գանձումը։

ՀԱՏՎԱԾ 8-ՐԴ

ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՑԱԼ ՎՈՐՈՇՄԱՆ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՅՎՈՒ- ԹՅՈՒՆԸ

74. Յուրաքանչյուր տնտեսություն հարկի լնթակա լեկամտի աղբյուրները և շնչերի թիվը ճիշտ և ժամանակին հաղվել աոնելու, հարկման լնթակա լեկամտի և հարկի չափը ճիշտ և ժամանակին հաղվելու, հարկաթերթերը ժամանակին հանձնելու, ինչպես նաև հարկը ժամանակին և լրիվ գանձելու պատասխանատվությունը դրվում է գաղա-

ապիւն և դավառակային գործադիր կոմիտեներէ, դաշֆինբաթիներէ և գլուղակեան խորհուրդներէ վրա:

76. Հարկատուներն իրենց լեկամաւորներէ ազրուրները (հւղը, անասունները և այլն) հարկը գանձող մարմիններէց թագցնելու համար առաջադրուած են վարչական կարգով, կամ լեւթարկվում են գառակեան պատասխանաւթլան:

Տուգանքը նշանակուած են գաւառակային գործադիր կոմիտեները:

Տուգանքը չի կարող հարկի ալն գուլմարի հնգապարակից ալիւլի ինեւլ վորը պակասում և անտեսութլան հարկից լեկամուարը թագցնելու հետեանքով:

Գաւառակային գործադիր կոմիտեների տուգանելու վերաբերլ վորոշումների դեմ կարելի լե գանգաա աալ գաւառակին գործադիր կոմիտեներին, վորոնց վորոշումները վերջնական են:

78. Ալ վորոշման 62-րդ հոդվածի կարգով սահմանված և հրապարակված ժամանակամիջոցներում (ժամկետներում) հարկը չվճարող հարկատուների նկատմամբ կիրարկվում են հարկերի գանձման կանոնադրութլամբ նախատեսված միջոցները: Հարկը չվճարողների դուլթը լեւթակա լե ցուցակագրման և աճուրդով վաճառման, իսկ հարկը ժամանակին չվճարելու դեպքում, լուրաքանչլուր ժամկետանց օրվա համար գանձվում և առլթ լերկու տասերորդ տոկոսի չափով:

ՀԱՏՎԱԾ 9-ԻԴ

ԱՅՍ ՎՈՐՈՇՄԱՆ ԿԻՐԱՄՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՍԱԼ ԴՐԱՆՆԳՆԵՐ ՑԵՎ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

77. 1929 թ. ապրիլի 15 ից վոչ ուչ պեաք և հրապարակված լինեն գաւառակեան գործադիր կոմիտեների վորոշումները, վորոնք նախատեսված են ալս վորոշման 19-րդ հոդ. և 26-րդ հոդ. ծանոթութլամբ:

78. Հաւառումը բոլոր գաւառներում ավարտվում և վոչ ուչ, քան Ե. թ. հունիսի 20 ր:

79. Գաւառակային գործկոմները գլուղերից հաշվառման ալվալներն սաաաաուց հետո աանիշապես սաուգում են ալգալլալները և գաւառակային հարկային հանձնաժողովում հաստատելուց հետո, աանիշապես ուղարկում են գաւառակեան ֆինբաթիներին, առանց սպասելու ամբողջ հաշվառման ալվալների սաուգման ալլաաաանքների ալարամանը:

80. Գաւառակային ֆինբաթիները հաշվառման ալվալներն սաաաաուց հետո աանիշապես սկսում են հարկի լեւթակա լեկամարի և հարկի չափերը հաշվելու, հարկաթերթերը լրացնելու և հարկատուների աաննական հաշիվները կազմելու ալլաաաանքը: Հարկաթերթերը հարկատուներին հանձնելը պեաք և ավարտվի Ե.թ. ոգոսաոսի 10-ից վոչ ուչ:

81. 1989—30 թվի դուրսանա-
կան հարկի գանձման կամպանիայի
ռեկլամ շնչանակվում է հարկատուներին
հարկաթերթերը հանձնելու որը, բայց
ս. թ. ոգոստոսի 10-ից վոչ ուշ:

Մինչև այդ ժամկետը գալուստային
գործկոմները պետք է ավարտեն հարկն

ընդունելու բոլոր նախապայմանական
աշխատանքները:

82. Այս կանոնադրության կիրառման
վերաբերյալ հրահանգներ է կանոններ
հրապարակումը հանձնարարվում է
ՀՍԽՀ Ֆինանսների ժողովրդական նո-
միսարիտան:

Ժողովրդական հոմիսարներին հորհրդի նախագահի ահպակալ՝
Մ. ՍԱՀԱԿՅԱՆ

Ժողովրդական հոմիսարներին հորհրդի գործերի կառավարիչ՝
Վ. ԿՈՍՏԱՆՑՅԱՆ

Ժողովրդական հոմիսարներին հորհրդի քարտուղար՝
Ա. ԲԱԲՄԱՆՅԱՆ

Յերեան

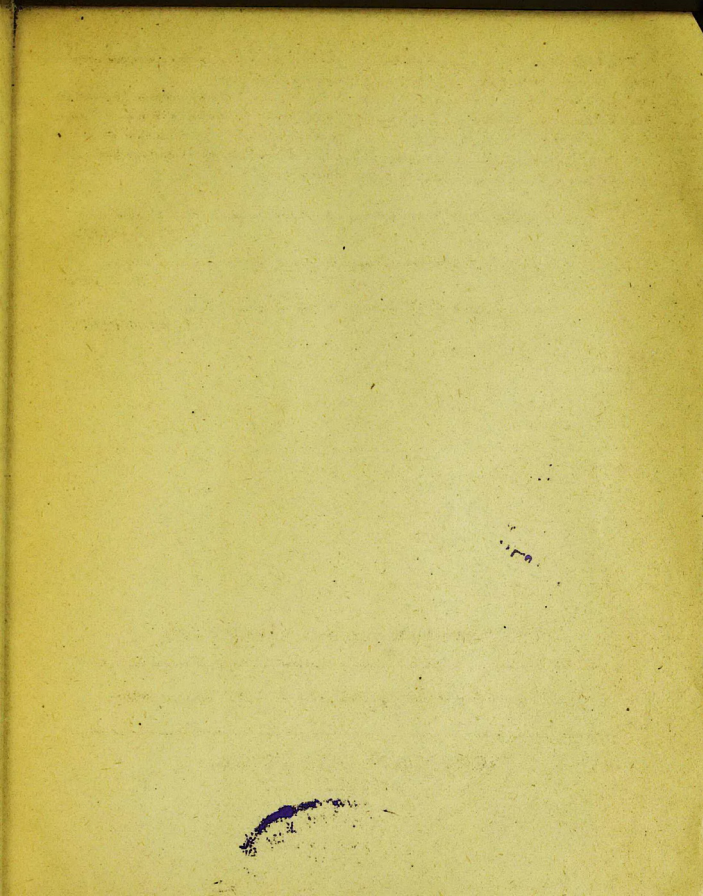

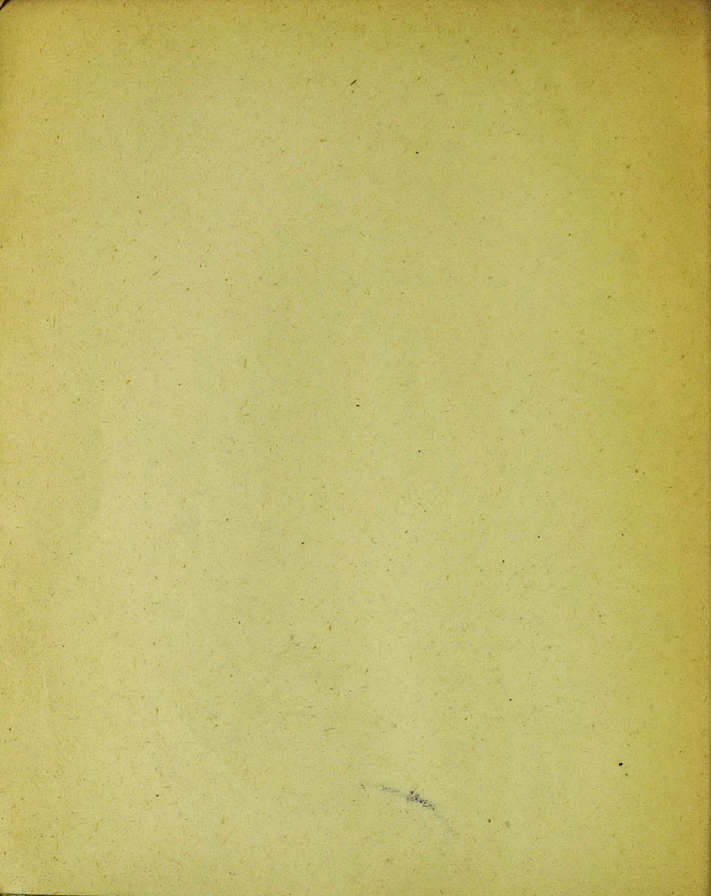
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ Հ. Ս. Խ. Հ. ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ

Գրառեսպլիսվար 1180 (դ) Գառվեր Ք 2992 Տիրաժ 2500

ՀԱՅԳՈՒԴԻԳՐԱՖԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԳԱՐԱՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ

ԳԱՆ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

220039411

[184.]

